

Sporočilo naših škofov

Predragi bratje in sestre!

Cerkve Furlanije Julijske krajine sprejemajo z velikim veseljem in globoko hvaležnostjo obisk papeža Frančiška v vojaški kostnici v Redipulji in na avstro-ogrskem pokopališču v Foljanu-Redipulji v soboto, 13. septembra, ob stoletnici izbruha prve svetovne vojne. Papež Frančišek prihaja molit za mrtve vseh vojn in izprosit dar miru vsem narodom. Prva svetovna vojna, ki jo je papež Benedikt XV. označil za nesmiselno morijo, je na izrazit način pokazala tragični nesmisel reševanja sporov z orožjem in nasiljem kot obliko reševanja družbenih, gospodarskih in političnih problemov med narodi in državami. Toda iskanje pravičnosti in podpiranje resničnega družbenega napredka sta sad src, ki so odprta za dobrino iskrenega in spoštivega dialoga, z namenom odkrivati, kar je dobro za vse in za vsakogar v različnih zgodovinskih okoliščinah kateregakoli naroda in ljudstva.

Papež Frančišek prihaja kot romar sprave in miru v naše obmejne kraje, ki so tako močno zaznamovani z nasiljem dveh svetovnih vojn. Njegova prisotnost nas bo povabila, naj priznamo, da temelji tudi današnja upravičena želja narodov po miru, pravičnosti in razvoju povsod po svetu na izkustvu zaupanja v Božje usmiljenje do človeka. Kakor zatrjuje Gospod Jezus v evangeliju po Janezu: "Bog je tako ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, ki vanj veruje, ne pogubil, pač pa imel večno življenje" (Jn 3,16). Božja ljubezen je v Jezusu dokazala, da je sposobna premagati vsako krivico in vsako nasilje po spreobrnjenju človekovega srca. Verniki kateregakoli veroizpovedi - in za nas kristjane to še posebno drži - ne morejo drugače, kot da molijo za mir, ga kličejo kot Božji dar in so na sebi primeren način ljudje miru. Vabimo torej vse vernike naših škofij ter moške in žene dobre volje, da se pridružijo molitvi papeža Frančiška in sprejmejo njegovo sporočilo o miru.

Molimo za vse napetosti, ki tudi danes krvaveče kljuvajo človeštvo in puščajo za seboj še vedno preveč nemočnih žrtev. Z veliko stisko in trepetom vabimo k molitvi posebno za sestre in brate kristjane, ki so vključeni v strašno preganjanje zaradi naše vere. Njihovo nepravilno trpljenje naj prebudi našo vest in vest vseh, ki so odgovorni za družbeni, politični in gospodarski red: naj si prizadevajo za uresničevanje pravičnosti in obrambo šibkejših, ne da bi kdaj padli v skušnjavo nasilja.

V pričakovanju papeža Frančiška v Redipulji kličemo na vsakega izmed vas in na vaše družine blagoslov Božjega miru.

Carlo Roberto Maria Redaelli
- goriški nadškof,
Andrea Bruno Mazzocato
- videmski nadškof,
Giampaolo Crepaldi
- nadškof, tržaški škof,
Giuseppe Pellegrini
- škof Konkordije-Pordenona

Pastirček v novem šolskem letu

Novo številko PASTIRČKA bodo otroci dobili že prve dni pouka. Naslovnico krasi navihana čebelica, ki želi vsem šolarjem marljivo, uspešno in zabavno šolsko leto.

Bazovica 2014

Furio Honsell

Marij Čuk

Foto IG

BAZOVICA 2014 Osrednja svečanost na bazovski gmajni

Marij Čuk: "V ospredje je treba namesto multikulturalnosti postaviti drugačnost"

Teško bomo pozabili na tokratno izvedbo osrednje proslave v spomin na naše štiri bazoviške junake Ferda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimirja Miloša in Alojza Valenčiča, ki je bila v nedeljo, 7. septembra 2014, na bazovski gmajni. Najbrž zato, ker so bili govori Furia Honsella in Marija Čuka vsebinsko tako povedni, formalno tako izraziti, da nas bo njihova sporočilnost spremljala vse do naslednje proslave in še dlje.

Povsem nepričakovan je bil zanos, s katerim je videmski župan s trobojnico na sebi (kar je imelo dodatno sporočilno težo!) ovrednotil žrtvovanje naših štirih fantov v luči katarze celotnega italijanskega antifašističnega gibanja. Prav tako odmeven je bil poziv časnika in pesnika Marija Čuka, s katerim je priklinal k zavesti vsakega navzočega na gmajni, da "brez narodnega naboja in zavesti, brez solidarnosti in povezovanja, brez strpnosti in enakopravnosti ostajata naše življenje in delo torzo, pa naj gre za milijonske narode ali mikrokozmične manjšinske skupnosti".

Sijajen septembrski nedeljski popoldan je spremljal udeležence proslave pred kamnitim spomenikom. Prireditveni prostor sta polnila Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič pod vodstvom Pie Cah in godba na pihala s Proseka pod vodstvom Iva Bašiča, dodatno pa se je zelena površina napolnila po prihodu izletnikov planinskega pohoda, posvečenega bazoviškim junakom.

Parter gostov in izvoljenih predstavnikov je bil res bogat: poleg (slovenskih) županov okoliških občin so v prvi vrsti sedeli tudi tržaška podžupanja Fabiana Martini, slovenski veleposlanik v Rimu Iztok Mirošič, slovenska veleposlanica v Bukarešti Jadranka Šturm-Kocjan, generalna konzulka v Trstu Ingrid Sergaš, Rudi Merljak, predstavnik Ura-

da za Slovence v zamejstvu in po svetu, poslanka Tamara Blažina, predsednik tržaškega občinskega sveta Iztok Furlanič, podpredsednik pokrajinske uprave Igor Dolenc, predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Vidali, deželni svetnik Stefano Ukmar, predsednik SKGZ Rudi Pavšič in Igor Švab, ki je zastopal SSO. Pisno sporočilo je poslala predsednica deželne uprave Debora Serracchiani. Po uvodnem pozdravu predsednika Odbora za proslavo bazoviških junakov Milana Pahorja je pred

v sebi, ker so del naše zgodovine in ker predstavljajo opomin pred vedno navzočo nevarnostjo vračanja v preteklost. Svoj pogled je minister vsekakor usmeril v sedanost, ko Slovenija in Italija 'z ramo ob rami' zasledujeta skupne cilje. Omenil je soudeležnost Slovenije pri nadzoru sredozemskih voda v sklopu misije Naše morje, ki je povezana z begunsko problematiko.

/str. 10
IG

Papež Frančišek v soboto, 13. t.m., v Redipulji!

Sveti oče bo ob prisotnosti vernikov in italijanskega vojaškega vrha na stopnišču vojaškega spomenika padlim v prvi svetovni vojni molil in daroval mašo za vse žrtve nepotrebne morije. Vernike, ki imajo posebno dovoljenje za mašo v Redipulji, opozarjamo, da morajo priti na prizorišče pred 7. uro zjutraj!

Med psihološko in duhovno vero (2)

Psihološka vera

V življenju je moč opaziti številne ljudi, ki so se podali v raznorazna verstva, a je hkrati možno tudi opaziti, kako številni med njimi ne pridejo do prave duhovne inteligence. Zaradi nekkih osebnih interesov in okusov se poslužujejo takšnih in drugačnih verskih oblik (dobe sedno!). Nekateri te oblike menjujejo, jih mešajo, kakor tisti, ki nenehno menjujejo obleko, da bi sledili trenutni modi. Nekateri to počno, da bi bili drugačni od množice, od "mase". Nekaterim to prinaša celo materialno korist. Gre torej za čisto psihološke oz. bolj zunanje kriterije. Kot denimo lastnica prodajalne s predmeti verstev Daljnega vzhoda, zlasti gre seveda za budistične in hinduistične predmete, ki ima pred temeljčkom v trgovini tudi prižgano svečko. Najbrž je budistka, a se "vidi od daleč", da gre za zahodno "spreobrnjenko", saj je oblečena zelo etnično, vselej v oranžnem, s številnimi zapestnicami in zvončki. Ko človek hodi po svetu, sreča mnogo ljudi, različnih verskih prepričan, a navadno so bili avtentični budisti, ki sem jih srečeval, veliko manj vpadljivo oblečeni, da ne rečem, da so bili v bistvu čisto normalno oblečeni. Teh primerov pa je veliko in bi lahko naštevali v nedogled, kako srečujemo številne prav ana-

Michel-Marie Zanotti-Sorkine

hronistične ljudi, ki se trudijo biti marsikaj – od tradicionalnih katolikov, ki so oblečeni kot v 30. letih prejšnjega stoletja in imajo takšno hišo. Primerov je veliko, radi pa bi pokazali, kako so bolj pomembni od zunanjih tisti notranji kriteriji, saj mora

predstavljati nevarnosti, da bi privabljal samo z zunanostjo ljudi – prej nasprotno. Tak duhovnik je danes prej kamen spotike (gr. skandalon), znamenje, ki mu nasprotuje. Imamo pa po drugi strani take, ki se morajo nujno oblačiti kot najstniki, govoriti kot najstniki, delati vse bolj sekularizirane maše, kjer je treba skrbno paziti, da bo vse po zadnji modi, katerim morda sledijo celo banketi, aperitivi in plesi kar v cerkvi ... Mar ni to danes večji anahronizem? Drugi spet vse stavijo le na čustva in na sentimentalizem – vse počnejo, da bi dosegli pri ljudeh "emocije", kot rečemo. Vendar prav vse to pomeni ne truditi se, da bi odrinili na globoko, v duhovni boj. V vrtu na Olski gori je Gospod Jezus, če vzamemo dobesedno, učence pozval ne le k navadni molitvi, ampak v molitveni smrtni boj. Tudi v pismu Hebrejcem je rečeno, kako nič ne pomagajo emocije, ampak se je treba "do krvi upreti v boju zoper greh" (Heb 12,4). Morda pa tudi v Cerkev še vedno iščemo bolj zunanje reči, kot rečimo to, da napolnimo blagajno ali še naprej gojimo iluzijo, da imamo še vedno neki družbeni vpliv. Nekateri pa še vedno iščejo številke, mase. Je to to? Mislim, da je naša naloga bolj v tem, da pomagamo ljudem, da svojo vero poglobijo.

/dalje prihodnjic
Andrej Vončina

KOPER Slovesnost na čast bl. Miroslava Bulešiča

"Moje maščevanje je odpuščanje"

V koprski katedrali so v nedeljo, 24. avgusta 2014, s slovesnim bogoslužjem počastili povojnega istrskega mučenca blaženega Miroslava Bulešiča, duhovnika poreško-puljske škofije, ki je srednješolska leta preživel v koprskem semenišču in tu dobil odlično versko in intelektualno izobrazbo. V Kopru je zorel njegov duhovniški poklic. Slovesnost se je začela s častnim zvonjenjem starodavnega koprškega zvona sv. Nazarija iz leta 1333 v spomin na mučeništvo mladega duhovnika Miroslava, ki se je zgodilo ob birmovanju v Lanišču 24. avgusta 1947. Slovesno sveto mašo, polno duhovnega spomina, je vodil koprski župnik dr. Primož Krečič s somaševanjem kaplana mag. Bogdana Vidmarja in diakona Kornelija. Pel je Katedralni zbor pod vodstvom Mirana Bordona, na orgle je zbor spremljala prof. Silvana Pretnar. Svete maše se je udeležilo nad petsto koprskih vernikov. Prisotni so zbrano spremljali bogoslužje in podoživljali trpljenje 27-letnega duhovnika Miroslava, ki je bil z nožem umorjen iz sovraštva do vere. Podoživljali smo te povojne čase, v katerih so bili umorjeni mnogi naši istrski duhovniki, kot so Francesco Bonifacio iz Pirana, Alojz Kristan, Viktor Perkan; mnogi pa so bili zaprti, skoraj vsi pa so bili pregnani, ne glede na jezik ali rod. Istra je prestala nemajhno kalvarijo, ki še danes "nemo vpije v nebo po spravi in odpuščanju", je v pridigi dejal župnik Krečič.

Kristjani smo poklicani v veri življenja in sožitja. Zato je bilo spominsko bogoslužje v vseh nas sklenjeno z Miroslavovimi mislimi: "Moja osveta je oprost". Moje-naše maščevanje je odpuščanje in z vero graditev sožitja, solidarnosti med vsemi ljudmi Istre brez razlike. Med vsemi nami naj bosta Božja ljubezen in mir.

DG

Prejeli smo

V zvezi s člankom g. Alessia Stasia o pomembnih arheoloških najdbah v prezbiteriju cerkve sv. Lenarta v Dolnjem Cerovem objavljamo naslednji dopis arhitekta Dorčeta Simčiča.

"Kot morebiti veste, smo Dolnjecerovci prepuščeni sami sebi pri ohranjanju in morebitni prenovi naše cerkve. V sodelovanju z župnikom je organiziran cerkveni gradbeni odbor, ki skrbi za obnovo cerkve in bi poskrbel za prenovno in ponovno namestitev glavnega oltarja. Glede na zaplete pri delih v prezbiteriju bi bilo nujno potrebno, da bi se poleg gradbenega odbora oblikovala skupina častnih podpornikov prenove cerkve Sv. Lenarta. To bi bili izvedenci, ki se na zgodovino in umetnost spoznajo in mogoče ljudje, ki lahko zaradi svojega ugleda pomagajo pri prenovi cerkve. Z ozirom na to, da ste pravzaprav Vi, g. mag. Stasi, odkrili zgodovinsko vrednost naše vasi in cerkve, da uživate veliko zaupanje vaščanov, da ste števerjanec, da ste neodvisen od naših zbirkratiziranih kulturnih institucij in ste duhovnik, predlagam, da bi sprejeli neke vrste častno članstvo v tej skupini. Naloga te skupine bodo svetovanje gradbenemu odboru, sodelovanje pri komunikaciji z odgovornimi institucijami in cerkvenimi oblastmi ter pomoč (z informacijami, nasveti) pri iskanju finančnih sredstev za nujno potrebne ukrepe pri predstavitvah najdbe ter prenovi cerkve".

Otrok je središče, bistven element šolsko-vzgojnega načrtovanja

OGLAŠEVANJE IN INFORMACIJE
UREDILA PUBLISTAR

DA BI BOLJE RAZUMELI ZDRUŽENJE, V KATEREGA SE ZDRUŽUJEJO OSNOVNE ŠOLE KATOLIŠKEGA ZNAČAJA, SMO POSTAVILI NEKAJ VPRAŠANJ DEŽELNI IN POKRAJINSKI TAJNICI FISM IZ VIDMA, IOLANDI BARNABA.

Začnimo z osnovnim vprašanjem: kaj je FISM in kdaj je nastal?

FISM je združenje, ki ne išče dobička, povezuje pa nepravne osnovne šole. Združenje sestavljajo avtonomne pokrajinske in deželne enote, ki so povezane v državno FISM. Videmski FISM sedaj predseduje Renzo Lorenzini. Združenje so leta 1969 ustanovili duhovniki, ki so vodili nepravne vrtce, z namenom da bi imeli močnejši glas v dogovorih z Ministrstvom za šolstvo, ki v tistih časih ni dajalo nobene pomoči tem vrtcem, pa čeprav državnih še ni bilo.

S čim se ukvarja vaše združenje?

Prvenstveni namen je, da zagovarjamo zasebno šolo, ki je danes enakopravna državni in jo istočasno tudi polnopravno vključujemo v državni šolski sistem, in to tako, da se šolarji, ki obiskujejo zasebne šole, lahko enakopravno poslužujejo istih uslug kot tisti, ki obiskujejo državne šole.

FISM iz Vidma združuje vrtce in osnovne šole. Koliko jih je?

Sedaj je v naše združenje vključenih 68 enakopravnih šol in

še ena šola (od leta 2014), ki tega naziva še nima.

Po neki zadnji raziskavi, ki so jo predstavili v Rimu, se za katoliško šolo odločijo predvsem verne družine, a tudi družine, ki ne verujejo. Zakaj?

Jasno je, da se starši odločajo za katoliško šolo, o tem govorijo statistike, predvsem zaradi temeljev šole, za katere ne moremo reči, da so verskega značaja: sprejem, strpnost, otrok kot središče vzgojnega načrtovanja, posebna pozornost odnosov šola-družina, razpoložljivost osebja, posebna skrb za organizacijo šolskih uslug, a tudi vsa tista pomoč, ki je potrebna pri vzgoji, temu dodajamo še možnost prehranjevanja, ki ima družinski značaj in je zelo fleksibilna.

Današnja družba je vedno bolj večetnična, a se to pozna v vaših šolah?

Gotovo se pozna, saj tudi naše šole obiskujejo otroci različnih narodnosti. Starši se za naše šole odločajo brez predsodkov in sprejemajo naše učne in vzgojne programe.

Spoštovanje in ohranjanje kulturne identitete vsakega posameznika je sveta pravica. Če pa greva bolj na konkretno: kako poteka interkulturalna integracija v vaših šolah?

Naše vzgojiteljice in koordinatorke dela namenjajo posebno skrb sprejemanju otrok in njihovih družin. Že od prvega srečanja skušajo razumeti, kakšne so potrebe posameznika, da bi tako omogočili otroku primerno vključitev v vzgojne in učne načrte. Ne smemo pa misliti, da je kulturna integracija samo za tujce: pozorni smo na vse kulturne vidike posameznika in zato vsakemu posamezniku omogočamo, da se primerno vključi v vzgojni načrt. Vstop v šolo je za otroka eden prvih trenutkov, ko mu je potrebno pomagati, da se postopoma oddaljuje od družine in se vključi v šolsko skupnost. Vsak posamezni otrok ima pač svoj čas za integracijo v novo stvarnost. Prav zato sem prej govorila o središčni vlogi otroka v vzgojnem načrtu.

V vaših šolah poučujete verouk. Če je odgovor da, je to katoliški verouk ali gre za večreligiozen pouk?

Vera za naše šole ni učni predmet, ampak je temelj vseh vzgojnih načrtov. Vera je tudi sredstvo, ki pomaga šolarju, da se hitreje zbliža z dejavnostmi, ki jih ima na voljo, pravzaprav gre za bivanjsko filozofijo.

Sveti oče Frančišek večkrat govori o poučevanju in pred kratkim je na twitterju objavil: "Vzgoja je dejanje ljubezni, je isto kot darovanje življenja". Velika odgovornost ...

Da, velika odgovornost, ki se je naše učiteljice in koordinatorke držijo pri svojem delu, in to iz ljubezni še prej kot iz poklicne dolžnosti. Vsakdo od nas lahko da samo tisto, kar ima, in to otroci še kako razumejo. Naše učiteljice in vzgojiteljice, pa tudi drugo osebje, imajo ljubezniv odnos do otrok in prav zato se za naše šole odločajo tisti, ki postavljajo občutje in sprejetje otrok pred sam šolski servis. Zavedati se moramo, da učno in vzgojno osebje živi z otroki skoraj ves dan in tako postanejo "druga družina"; to ne bi bilo možno, če ne bi naši zaposleni imeli ljubezni do otrok. Vsak šolar ima svojo zgodbo in vsakdo od njih ima poseben odnos z novo družino. Eden od primarnih ciljev je ta, da se pri nas počutijo dobro in lepo sprejeti, ker tako vzgoja postane pravzaprav igra.

Papež je rekel, nanašal se je na afriški pregovor: "Za vzgojo enega otroka je potrebna vsa vas!", se pravi, da je za vzgojo otroka potrebna družina, so potrebni učitelji in vzgojno osebje, potrebno je sodelovanje med vsemi naštetimi. So starši otrok, ki

obiskujejo vaše šole soudeleženi pri učnih aktivnostih?

Seveda, in še kako jih potrebujemo: če ne bi bilo aktivne soudeležbe staršev, bi izgubili dodatno vrednost pri vzgojnem projektu, ki sloni na integraciji med šolo in družino. Prav zaradi tega si prizadevamo, da bi v polnosti dosegli te pedagoško-vzgojne načrte.

Septembra bo papež Frančišek v Furlaniji Julijski krajini. Če bi mu lahko, kakšno vprašanje bi mu postavili?

Ko ste prišli na čelo Cerkev ste vnesli spremembe v filozofijo delovanja, spremembe, ki se transversalno tičejo politične stvarnosti, verskih zadev, dotikajo se družine, prav tako vzgojnih skupnosti, in da bi to sodelovanje zares obrodilo sadove, je potrebno sodelovanje vseh naštetih. Vsakdo od nas bi moral začeti pri sebi, predno gleda na druge. Gre za spremembe, ki bodo zaposlile celo generacijo ljudi, če smo optimistični. Svetega očeta bi vprašala: "V tem trenutku popolne zmešnjave bi Vas prosila, da v luči šolske stvarnosti poveste, kakšen nasvet bi dali šolskemu ministru, da bi naši otroci zares lahko bili v središču šolskega sistema in bi istočasno opustili vsak egocentričen starejših, ki programirajo po svojih potrebah in ne po potrebah najmanjših?"

Maria Cristina Pugnetti

FISM UDINE - Ul. Treppo, 1 - 33100 UDINE
TEL. 0432.26629 - FAKS 0432.229233
segreteria@fism-udine.net
Seznam šol, ki so na voljo na naslovu:
www.fism-udine.net

POGOVOR Msgr. Ivan Jurkovič, apostolski nuncij v Ruski federaciji

Rešitev položaja v Ukrajini ne bo vojaške, ampak pogajalske narave

Msgr. dr. Ivan Jurkovič je dolgoletni diplomat Svetega sedeža. Sedanji častni papež Benedikt XVI. je msgr. Jurkoviča, apostolskega nuncija v Ruski federaciji, pred tremi leti imenoval še za apostolskega nuncija v Uzbekistanu. Msgr. Jurkovič se je rodil v Banjaloki pri Kočevju. Po končani ljubljanski teološki fakulteti je nekaj časa kot duhovnik služboval na Bledu, v Radovljici in Domžalah, nato pa ga je pokojni nadškof Suštar poslal na študij na cerkveno diplomatsko akademijo v Rim, kjer je leta 1984 doktoriral iz cerkvenega prava, obenem pa diplomiral še na diplomatski akademiji. Kot vatikanski diplomat je služboval v Južni Koreji, Kolumbiji, med letoma 1992 in 1996 pa v Moskvi. V tem času je tudi predaval na Kolegiju katoliške teologije sv. Tomaža Akvinskega in v ruščini napisal nekaj strokovnih knjig s področja kanonskega prava. Kot predstavnik Svetega sedeža je sodeloval pri Organizaciji za varnost

in sodelovanje v Evropi (OVSE). Službo apostolskega nuncija je opravljal tudi že v Belorusiji. Za škofa je bil posvečen oktobra 2001 v Ljubljani. Na imenovanje

nega komunističnega režima v nekdanji Sovjetski zvezi, kako pa se posledice tega obdobja kažejo pri sedanjem verskem čutu vernikov nekdanjih socialističnih republik?

Tako dolga sovjetska prevlada je izkušnja, ki je človeštvo skorajda ni okusilo. Sistematska želja sovjetskega sistema je bila popolnoma uničiti vero! V tedanji Srednji Evropi takega pritiska ni bilo, režimske strategije držav vzhodnega bloka so zgolj držale 'versko situacijo v šahu'. V Sovjetski zvezi pa ni

bilo tako: zato so posledice tega odnosa za nas na Zahodu dejansko nerazumljive. Res pa je, da se je po devetdesetih letih zgodil pravi čudež. Patriarh Kiril pravi, da se ni še nikdar prej zgodilo, da bi Cerkev, ki je bila tako dolgo preganjana, znala korenito obnoviti svojo funkcionalno osnovo: zgovoren je podatek, po katerem so bili leta 1944 v Rusiji le štirje škofi, danes pa jih je okrog tristo.

Ruska pravoslavna Cerkev je tako doživela prenovitev, sicer ob prisotnosti bolečih ran iz preteklosti. Verjamem, da bodo pravoslavni bratje po določenem terapevtskem obdobju znali vzpostaviti primeren odnos ne le do t. i. pravoslavnih vprašanj, ampak tudi do sodobnosti: svet okrog pravoslavne Cerkve se spreminja, potrebno je izdelati prave strategije in imeti na razpolago ustrezna orodja, da se lahko soočimo s sedanjimi izzivi. Ponavljam pa, da je prevetritev vzhodnih cerkva v zadnjih dveh desetletjih zgodba o uspehu.

Mednarodna javnost je zaskrbljena zaradi stopnjevanja ukrajinske krize. Kakšen razplet današnjega stanja se napoveduje, kateri so možni scenariji za prihodnost te pomembne strateške države?

O scenarijih ne morem govoriti. Lahko povem le to, da prisostvujemo največji tragediji v Evropi od devetdesetih let dalje. Ta tragedija ni sicer še na radikalni stopnji, saj še vedno upamo, da bodo rešitev krizne situacije ponudila pogajanja. Še več: verjamem, da rešitev položaja v Ukrajini ne bo vojaške, ampak pogajalske narave.

lo prevelika občutljivost: zlasti Moksva je do njih zelo kritična. Situacije poglabljeno sicer ne poznam, ampak prepričan sem, da je dobre volje zadosti, da so interpretacije večkrat nepravilne in nepravilne. Povem vam tole: vsi katoličani imamo enega 'liderja', to je papež Frančišek. Kako si je mogoče predstavljati Cerkev, ki ne bi bila kompatibilna z njegovo miselnostjo. Mislim zato, da smo večkrat priča nesporazumom, ki temeljijo na prehrkem poznavanju drug drugega. Ponavljam: Moskva ima do Ukrajine prevelik kritičen zanos; hkrati pa opažam, da ukrajinska nacionalna občutljivost večkrat kuje odnose do katoliške verske skupnosti.

Ukrajinska pravoslavna Cerkev je razdeljena na tri enote: del pravoslavja je vezan na moskovski patriarhat, del pa na kijevskega; tretji, manjšinski del se prepoznava v avtokefalni nacionalni pravoslavni Cerkev. Kako dinamike med temi tremi enotami lahko pripomorejo k razpletu oziroma zapletu ukrajinske krize?

Ukrajina je svobodna država. Kjer je občutek za svobodo močno prisoten, je diverzifikacija domala posledični proces. Razdeljenost pravoslavja nekateri imajo za veliko tragedijo, res pa je tudi, da so verniki po drugi strani močno povezani, kar bo nedvomno prispevalo k iskanju rešitve iz te zagonetne situacije. Rešitev krize bo po mojem mnenju ponudila sama Ukrajina.

Kar pa se je doslej zgodilo, je bilo nedvomno v škodo Evrope, Rusiji, pravoslavju in katoliški Cerkvi.

Domala vse verske skupnosti v Ukrajini – od pravoslavnih Cerkva do grških katoličanov in islamcev – so se načeloma zavzele za mir in enotnost državnega ozemlja. Doslej pa ti pozivi niso utišali orožja.

Vojna je preklela! Dovolj je, da le eden sproži petelina, pa začnejo vsi streljati. To se je zgodilo v Ukrajini, ko so takoj vzplamtel ognji sovraštva, ki jih ni mogoče kar tako pogasiti.

Kako spremljajo katoličani znotraj grškokatoliške skupnosti, ki je naseljena na skrajnem zahodu Ukrajine, dogajanja po ostali državi?

Odnose med grškimi katoličani in pravoslavni kuje močna, ce-

IG

G. Luigi - Neapelj

Duhovniki.

Skupaj z revnimi. Skupaj s pozabljenimi. Skupaj z žrtvami camorre. Skupaj z zaporniki. Skupaj z bolniki. Skupaj z osamljenimi ostarelimi. **Poštni teko i ra un št. 57803009 - www.insiemeaisacerdoti.it**

Spremljaj poslanstvo duhovnikov na FB-strani [facebook.com/insiemeaisacerdoti](https://www.facebook.com/insiemeaisacerdoti)

CEI Conferenza Episcopale Italiana
Chiesa Cattolica

KANAL OB SOČI 35. Kogojevi dnevi

Slovesen uvod v mednarodni festival sodobne glasbe

Vreme je v petek, 5. septembra 2014 zvečer, dobrohotno spremljalo uvodno slovesnost 35. Kogojevih dni, mednarodnega festivala sodobne glasbe, ki ga prireja Prosvetno društvo "Soča" iz Kanala ob Soči z neutrudnima predsednicama Milico Zimic in članom Petrom Blažajem, ki sta tudi poslovna tajnica oz. podpredsednik Sveta Kogojevih dni. Kot je že tradicija, je odprtje festivala, ki sega tudi čez nekdanjo mejo v Gorico, Bardo in Trst, potekalo na prostem, na očarljivem kanalskem trgu Kontrada. Uvodoma je, kljub častitljivim letom, smelo in v duhovitem tonu nameril nekaj besed navzoči publiki, ki je bilo za spoznanje manj kot včasih, pisatelj Ciril Zlobec, predsednik Sveta Kogojevih dni. Nanašajoč se na Dantejevo Božansko komedijo, je opozoril, da so tudi Kogojevi dnevi že preslegli "pol poti tuzemskega življenja" in je zato to tudi že "pomembno jubilejno razpotje med prehojeno potjo", čas, "ko je človek še psihofizično in spominsko tako prisoten, da vidi lahko v preteklosti prehojeno pot in da se sebe samega in smisel svojega življenja vidi v prihodnosti, ki je dosledno sledenje tej prehojeni poti". Kogojevi dnevi imajo za seboj pot, je dejal Zlobec, ki je lahko spodbuda za to, kar počnejo. Za to, da umetnost opravlja tudi svojo nacionalno in družbeno "funkcijo", je vedno potrebna tudi odzivnost javnosti, je

Dr. Uroš Grilc (foto Matjaž Zorn)

v sorazmerju s tem, kakšno je obrobje". Za njim je spregovoril župan občine Kanal Andrej Maffi, ki je poseben pozdrav namenil ministru za kulturo v odhajanju – kot se je izrazil Zlobec –, dr. Urošu Grilcu in častnim občanom Kanala, Cirilu Zlobcu, dirigentu Antonu Nanutu, prof. Štefanu Mauriju in likovnemu umetniku Pavlu Medveščku, "ki so vsi iz kulturnih krogov in 80+, trdni temelji, možakarji z izkušnjami, iz skromne preteklosti, a z bogato kulturno dejavnostjo in so nedvomno stebri Kogojevih dni". Župan je med drugim dejal, "čeprav smo v Evropi, osta-

nimo branik kulture in jezika! "Žal, finančnih sredstev za festival ni veliko, a ga vestno "kvačkajo" v odmevno kulturno manifestacijo s pridnostjo prostovoljnega dela. Dejal je, da so popoldne v pogovoru z ministrom ugotovili, da jih čaka še ena velika dolžnost: nujno urediti knjižnico, tudi v spomin na skladatelja in zborovodjo Josipa Kocijančiča (1849-1878). Župan je ministra poprosil, naj pri svojem nasledniku posreduje tudi za Kanal in njegov festival. Minister dr. Uroš Grilc pa je v krajšem nagovoru poudaril, da imajo Kogojevi dnevi dva cilja: ohraniti spomin na skladatelja Marija Kogojia in promovirati sodobno slovensko klasično glasbo. Pri tem je izrekel pohvalo in priznanje kanalskemu društvu "Soča". Zaustavil se je ob Mariju Kogojju, enem izmed največjih slovenskih umetnikov 20. stoletja, "ki je s svojima sicer zagonetno osebnostjo in delom odločno zaznamoval glasbeni modernizem pri nas". Spomnil je na njegovo najznamenitejše delo *Črne maske* in na to, da publika ni zmeraj najbolj prizanesljiva do avantgardne umetnosti. Dejal je, da sodobna klasična glasba zahteva od poslušalca zvrhano mero zbranosti in razumevanja, saj "ne dopušča intelektualne in estetske lenobe". S svojo kompleksnostjo ponazarja kompleksnost sveta, v katerem živimo, in duha, ki ga skuša ta svet zapopasti. Zato so taki festivali, kot so Kogojevi dnevi, neprecenljivega pomena za slovensko kulturo. Prav zato je organizatorjem festivala še enkrat čestital za prehojeno pot in želel karseda uspešno tudi letošnje izvedbo.

Za ministrom je pred mikrofonom stopila umetnostna zgodovinarica dr. Verena Koršič Zorn, ki je predstavila umetnika Franka Vecchietta iz Trsta in razstavo njegovih del; le-to si je možno ogledati v slikoviti galeriji Rika Debenjaka na trgu Kontrada v Kanalu do 24. septembra. Uvodoma je povedala, da je posebnost Kogojevih dni, ki jih vselej spremlja likovna razstava, tudi ta, da prireditelji z gledno skrbijo "za povezovanje s Slovenci onkraj državne meje, saj se razstave selijo v Gorico v Kulturni center Lojzeta Bratuža". Letošnja razstava se bo tja preselila z rahlim zamikom, a bo dopolnjena z dodatnimi deli. Mednarodno priznani in vsestranski ustvarjalec Franko Vecchiet, "imetnik več domačih in tujih nagrad in priznanj, dobitnik nagrade Prešernovega sklada, se je kalil v mestu, ki je bilo nekoč glavno oko v svet ne samo za Slovence, ampak za celo cesarstvo, vsrkaval je lepote antične kulture na klasičnem liceju, umetniško ra-

sel ob pomembnih slovenskih tržaških mojstrih, predvsem Avgustu Černigoju", nato pa je svoja umetniška obzorja širil v Urbinu, Benetkah, Parizu, Ljubljani. Sam je postal "cenjen učitelj v Benetkah, Milanu, Parizu, ZDA. Prva odskočna deska v javno nastopanje je bila za Vecchietta in skupino mladih tržaških slikarjev l. 1970 ustanovljena Grupa U, "katere cilj je bil umetnost "približati čim širšemu krogu ljudi". S to pobudo so v tržaški likovni svet ti umetniki "vnesli nov polet, samozavest, prevetritev in tudi kanček izzivalnosti, ki je označevala prav Franka Vecchietta". Tudi potem ko se je skupina razšla, je on nadaljeval svojo pot "abstraktne likovne govorice. Vzporedno se je posvečal slikarstvu, predvsem grafiki, oblikovanju prostostojećih objektov, instalacij, sestavljanj, posegov v zunanji in notranji prostor". Pri tem se je posluževal in se še poslužuje različnih materialov, lesa, kamna, kovine, pa tudi plastičnih mas, papirja, stekla, odpadnih materialov in osluženih predmetov. Posebno pozornost pa že od mladih let namenja lesorezu, "ki mu pomeni idealen spoj med obrtjo in umetnostjo". "Vecchietova ustvarjalnost ni enostavna, v njen abstraktni izraz so vtkana globoka razmišljanja o današnjem kaotičnem svetu, v katerem to-

sproččenostjo, v katero se prikrade tudi liričnost s trohico pravljicne zasanjanosti in zastrtega hrepenenja". Razstava v Kanalu "odstira le delni vpogled v Vecchietov opus, in sicer v izbor grafičnih del od začetkov okrog Grupe U do danes. Obdobje strogega geometrizma, v katerem je umetnik iskal idealna razmerja med liki v dvodimenzionalnem prostoru, se prevesi v fantazijsko zasno-

zdržujejo estetske razkošnosti s simbolno vrednostjo". Na oder je stopil še med poslušalci navzoči umetnik Vecchiet, ki je priznal, da je ganjen zaradi te predstavitve in zadovoljen ter ponosen, da razstavlja v tej izredno lepi galeriji. Prvič je pravzaprav pripravil razstavo, ki predstavlja razpon njegovega dela od začetkov do danes oz. njegove najpomembnejše postojanke. Na kratko je

Foto Matjaž Zorn

Franko Vecchiet in Verena Koršič Zorn (foto Matjaž Zorn)

vane motive, povezane s pisano besedo. Kot odmev Grupe U, nad katero so se navdušili tudi nekateri gledališki ustvarjalci in pesniki, je kot dvogovor s poezijo nastalo nekaj grafičnih map. Ta likovni pogled na pesem je umetniku vdahnil lirično razpoloženje, udejanjeno v pastelno nežnih barvah in reliefnih kompozicijah, pa tudi epsko zgovornost v barvno krepkejših motivih. Dela večjega formata prehajajo iz intimne sfere poezije v izpostavljanje resnih javnih problemov današnjega sveta, npr. onesnaževanje okolja v ciklusu *Premog* ali kozmična razmišljanja v ciklusu *Krogli*. Sicer pa ne glede na dragoceno spo-

spregovoril o razstavljenih delih, rekoč, da tista zgodnja iz 60. -70. let prejšnjega stoletja odražajo neki optimizem za graditev novega človeka. Pri delih iz naslednjih let ta optimizem počasi pojema, predvsem v tistih o onesnaževanju narave. V zadnjih delih, objektih, je pa spet viden optimističen pogled iz začetnih dni, saj je po njegovem vloga umetnikov v tem kaotičnem svetu ta, da najdejo pravilno in dobro obliko in da zgradijo spet drugačen svet.

Razstavo spremlja dvojezičen katalog, ki so ga založili in izdali galerija Rika Debenjaka, Prosvetno društvo "Soča" iz Kanala ob Soči in Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice. Strokovno besedilo o umetniku in njegovem delu z naslovom *Skozi prostor in čas* je prispevala dr. Verena Koršič Zorn. Za italijanski prevod je poskrbela Katja Vončina, katalog je izoblikoval Franko Žerjal. Opremljen je tudi s fotografijami nekaterih razstavljenih del.

Prvi koncertni večer Kogojevih dni je bil isti dan v kanalski cerkvi sv. Marije Vnebovzete. Godalni kvartet Calisto z uveljavljenimi mladimi glasbeniki je izvedel *Himno* Marija Kogojia (1892-1956), skladbo *Mati* Alojza Srebotnjaka (1931-2010), cikel skladb na tekste Srečka Kosovela s solistom baritonistom Jožetom Vidicem, in *Godalni kvartet v g-molu*, op. 27 Edvarda Hagerupa Griega (1843-1907). Precizno, mojstrsko izvajanje glasbenikov in solista s toplo zvenečim, ekspresivnim glasom je izredno navdušilo poslušalce, ki so izvajalcem naklonili dolgotrajno plaskanje.

V sklopu Kogojevih dni bo v petek, 12. septembra, ob 20.30 v dvorani galerije Rika Debenjaka v Kanalu ob Soči *Večer poezije* Ferija Lainščka.

Iva Koršič

Poziv Sindikata slovenske šole

SSŠ / Tajništvo Gorica

Ob začetku šolskega leta 2014/15 Sindikat slovenske šole ugotavlja, da je slovensko šolstvo v Italiji zašlo v hudo krizo iz naslednjih razlogov:

- goriška izpostava urada za slovenske šole je dejansko ukinjena, ker v uradih ni stalno nameščenega osebja, ki ga predvideva zakon 932 iz leta 1973. Zaščitni zakon 38 iz leta 2001 v 11. členu izrecno zapoveduje, da, "če ta zakon drugače ne določa, še naprej veljajo določila, o katerih je govor v zakonih št. 1012 z dne 19. julija 1961 in št. 932 z dne 22. decembra 1973". Novonastalo stanje je obenem v izrazitem nasprotju z 2. paragrafom 28. člena zaščitnega zakona, ki se glasi: "Nobenega določila tega zakona ni možno tolmačiti na način, ki bi slovenski manjšini zagotavljal nižjo raven zaščite od tiste, ki jo že uživa na podlagi prejšnjih določil";
- na Goriškem in v Benečiji deluje 5 šolskih zavodov s slovenskim učnim jezikom. Stalno nameščeni sta le dve ravnateljici, ki že vodita dva najštevilnejša večstopenjska zavoda v goriški pokrajini in v zamejstvu. Poleg tega sta obe v novem šolskem letu zadolženi še za vodstvo licejskega pola in dvojezične večstopenjske šole v Špetru. Tehnični pol pa je zaupan vodstvu ravnatelja, ki v Trstu že vodi tehnični zavod;

- na zgoraj omenjenih petih zavodih je stalno nameščen le en upravni vodja, ostala tajništva vodijo letno imenovane pomožne tajnice;
- že vrsto let sta odkriti dve mesti šolskega nadzornika za šole s slovenskim učnim jezikom;
- Sindikat slovenske šole, kljub 22. členu zaščitnega zakona in predvidenemu pozitivnemu mnenju paritetnega odbora, še vedno ni polnopravno priznan in ni deležen ugodnosti, ki so predvidena za sorodne sindikalne organizacije.

Ob navedenem Sindikat slovenske šole izraža globoko zaskrbljenost nad obstoječim stanjem in se upravičeno sprašuje, koliko časa bodo slovenske šole lahko kljubovale tako neurejenim razmeram. Zaradi tega zahteva, da se čim prej razpišejo mesta, ki jih predvideva 7. člen zakona 932 iz leta 1973, in poziva vse pristojne organe, politične predstavnike in predstavnike civilne družbe, da se čim prej resno lotijo reševanja vseh navedenih odprtih vprašanj, ki danes tako jasno hromijo delovanje, predvsem pa omejujejo razvoj slovenskega šolstva v Italiji.

Foto Matjaž Zorn

nejo etične in moralne vrednote, se razraščajo nebrzdano potrošništvo, hlastanje po materialnem ugodju, neodgovorno ravnanje z našim zelenim planetom; ker pa umetnik vedno išče notranje ravnovesje, se teh resnih vprašanj loteva tudi s kančkom ironije, z igrivostjo in

ročilnost predstavljajo ta dela že sama po sebi vrhunski estetski užitek zaradi tehnične popolnosti, skladnosti barvnih tonov in prefinjenosti barvnih odtentov. Le za vzorec je del v lesu, stolpičastih struktur, sestavljenih iz koščkov lesa različnih velikosti in oblik, ki

Poti vere v Furlaniji Julijski krajini

Dežela srečevanj narodov in kultur: to je od nekdanje Furlanije Julijske krajine. Tukaj je morala krščanska tradicija, ki ima zelo stare korenine, prehoditi dolgo pot in s svojim novim sporočilom osvojiti keltske, judovske in rimske rituale, soočati se je

morala s herezijo in z razkoli, spraviti med seboj je morala ljudska verovanja z učeno teologijo oglejskih patriarhov. Skupek vsega tega je zelo globoka religioznost, v katerem z rami ob rami živijo brez velikih nasprotij Marijina svetišča z majhnimi

cerkvicami, dragoceni starokrščanski mozaiki z bibliopauperum, slavnostne himne z ljudskim petjem. O tej zgodovini in izkušnji govorijo številne zapuščine po deželi, zapuščine, ki so izjemni primeri posebne umetnosti in arhitekture.

IL CAMMINO DELLE PIEVI (POT CERKVA)

Odmaknjene na gričih in hribih kot stražarji skupnosti vasi pod njimi so farne cerkvice, tiste starodavne cerkve, v katerih so krščevali in ki so se rojevale na podeželju. Bile so oporne točke za evangelizacijo podeželja. V Karniji jih je deset, ustanovljene so bile med 5. in 14. stoletjem, tudi danes hranijo čudovita umetniška dela, ki pričajo o življenjski religioznosti prebivalcev v gorah. V prvih stoletjih krščanstva je bilo najpomembnejše središče krščanskega sporočila v Karniji Zuglio, gre za antično meste-

ce Iulium Carnicum romana. V starodavni baziliki v Zugliu, od katere so danes vidni samo arheološki ostanki, so krščevali ter podeljevali druge zakramente tamkajšnjim prebivalcem, ki so se spreobrnili v krščanstvo. Okrog te bazilike so postavili posamezne župne cerkve, v katerih so prebivalci prejeli zakramente. Ni vedno lahko točno določiti datuma nastanka vsake cerkve, toda nekatere so gotovo zelo stare, kot cerkev Pieve di Santa Maria v kraju Gorto, ta je iz 5. stoletja. Pot cerkva – il

cammino delle pievi – se je rodila kot duhovno in versko romanje, istočasno pa ponuja udeležencem, da spoznajo pomembne zgodovinske in kulturne vidike te dežele. Skladno s prvotno prehojeno potjo današnja pot predvideva veliko pešpoti, ki vodijo do teh cerkva, istočasno pa ponuja ogled razstave v kraju Illeggio možnost uporabe žičnice na goro Varmost, od koder se odpira čudovit razgled na furlanske Dolomite, obenem pa tudi možnost gastronomskih užitkov.

FOTO: MARIO VERIN

IL CAMMINO CELESTE (SINJA POT), PEŠ NA OBMEJNO ROMANJE

FOTO: TURISMO FVG

Med religioznostjo in turizmom, med vero in zgodovino, med morjem in gorami: "Iter Aquileiense – Cammino Celeste" je pot, ki je primerna za ljudi vseh starosti, izbir in veroizpovedi, saj zaobjema področje, ki se nahaja v Italiji, Avstriji in Sloveniji. Pot začnemo v Furlaniji Julijski krajini, deželi, ki ima dvojno mejo s Slovenijo in Avstrijo. Pot, ki se nahaja v Italiji, je dolga približno 200 km od Ogleja, kjer se nahaja starokrščanska bazilika, v kateri so čudoviti mozaiki iz 3. in 4. stoletja, do Svetih Višarj, ki so na najbolj severnem

delu italijanske meje, kjer stoji Marijino svetišče, imenovano tudi "Svetišče treh narodov", saj gre za božjepotno središče za vernike iz Italije, Avstrije in Slovenije.

Od tod se lahko gre do božjepotnega središča Gospa Sveta (Marija Saal) v Avstriji ali do Brezij v Sloveniji. To pot označuje izredna okoljska raznolikost in na poti lahko turisti in romarji doživijo različne in številne izkušnje: srečajo podeželske cerkvice, a tudi bolj slavna božjepotna središča, kot je Stara Gora, lahko obišejo z umetnostjo

in zgodovino bogata mesta, kot je Čedad, lahko se tudi za trenutke izgubijo v tišini gozdov in naravnih parkov, kjer prečkajo potoke in najdejo tudi sledi medvedov. Pot Iter Aquileiense – Cammino Celeste je priporočljiva od začetka junija do prve dni septembra, medtem ko so v preostalih mesecih nekatere gore zasnežene. Ponudba za to pot je opremljena z zemljevidi, označena je za GPS naprave, polno je tudi informacij za prenočitev, vse to najdete na spletu na naslovu: www.camminoaquileiese.it

V OKOLICI PORDENONA MED VERO IN NARAVO

Pot vere se lahko združi z odkrivanjem podeželja v pokrajini Pordenon, prav tu se lahko poglobimo v odnos med človekom in naravo, ki od nekdanje označuje te kraje. Furlanske Dolomite in goro nad Piancavallom lahko občudujemo, če se odpravimo v čudovite doline, medtem ko vas bo 43 hektarjev puste stepe, posušenih travnikov in peščenih ravnin, polnih sijočih, belih, zaobljenih in obrušeni kamnov, začaralo s svojo posebnostjo. Na tej poti lahko opazimo, kako lepo se združujejo cerkve, spominska obeležja in vernost ljudi. Majhne gorske vasi so med najlepšimi naselji v Italiji, tu izdelujejo slovite nože v Ma-

niagu, ki se nikdar ni odreklo obrtni izdelavi, pa čeprav je danes to mesto izjemno industrijsko razvito, tu imamo tudi gastronomsko tradicijo, ki ima svoje mesto v muzeju "Museo dell'arte cucinaria", prav ta gastronomija je označevala generacije kuharic, ki so šle v svet. Ko se spustimo v nižino, naletimo na nekatere umetniške dragulje, to so majhna, a z umetnostjo bogata mesta, kot so San Vito al Tagliamento, Cordovado ter Sesto al Reghena, kjer se nahaja starodavna benediktinska opatija. Seveda se ne moremo izogniti obisku Aviana, katerega zgodovina je posebna. V Avianu si bomo najprej ogledali katedralo San Zenone iz

17. stoletja, kjer bomo videli tudi spominsko obeležje in kip svetnika. Pot nadaljujemo v svetnikovo rojstno vas Villotta, kjer si bomo ogledali njegovo rojstno hišo. Tamkajšnja skupnost je preuredila župno cerkev Santa Maria Maddalena v svetišče, posvečeno p. Marku iz Aviana: moderne freske nam predočijo njegovo zgodovino, medtem ko je na dvorišču štiri metre visok bronast kip.

Sprehod bomo končali pri kapitlju s freskami v ul. Cristofori, ki ga je postavila družina p. Marka iz Aviana. Legenda nam pripoveduje, da je ob smrti redovnika svetila na koncu hišnega vrta izjemno močna luč, tam danes stoji ka-

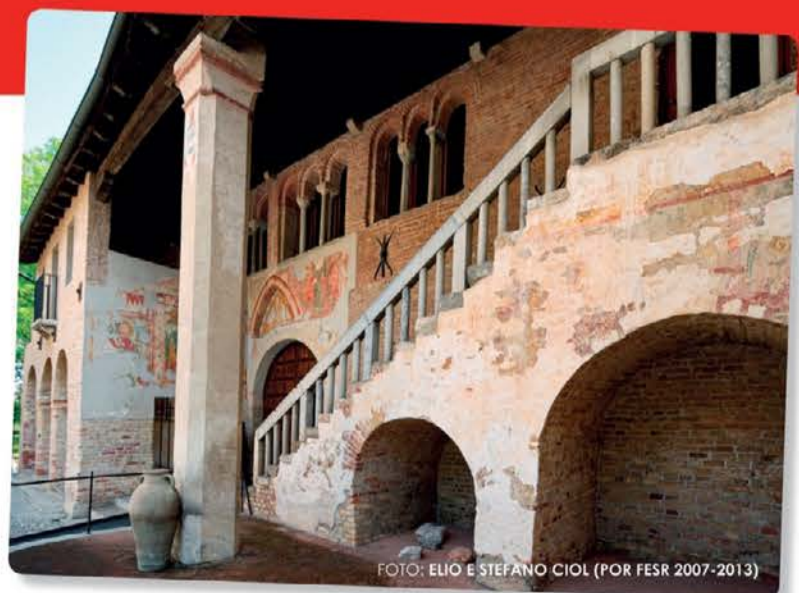

FOTO: ELIO E STEFANO CIOL (POR FESR 2007-2013)

pelica. Pomembna etapa na poti je tudi Costa di Aviano: tukaj se je namreč prikazala Sveta Mati Božja leta 1510. Na mestu, kjer se je kmetu Antoniu Zamparu prikazala

Marija, stoji danes svetišče Il Santuario della Madonna del Monte. Božjepotno cerkev označuje velikanska v kovino oblečena kupola, s katere je čudovit razgled na nižino.

Visita il nostro sito:
www.turismoFVG.it

FRIULI VENEZIA GIULIA
www.turismoFVG.it

Srečanje pod lipami, posvečeno trem Mohorjevim družbam in Alojzu Rebuli

Pomembno zблиževanje treh sester

Že ustaljeni četrtkovi večeri, "srečanja pod lipami" so bili prejšnji teden namenjeni trem sestrskim Mohorjevim družbam, ki imajo sedež v Celovcu, Celju in Gorici. Tema srečanja je bila aktualnost mohorjanske ideje in njeno današnje poslanstvo. Večerni del, ki so ga obliko-

vala ob predstavitvi najnovejšega Rebulovega romana, *Kominform v Zabrinju*. Direktor Celjske Mohorjeve družbe Jože Faganel, ki je moderiral prvi del večera, je ob podatku, da je Rebula pri Mohorjevi družbi izdal že 18 knjig, tudi razkril, da so s pisateljem že podpisali pogodbo za naslednji ro-

jih ni mogel govoriti s somišljeniki", je dejal Košuta. Roman *Kominform v Zabrinju*, ki so ga skupaj s ponatisom starejšega romana *Divji golob* (1973) izdale založbe Celjska Mohorjeva družba, Goriška Mohorjeva družba in Mladika, je nastal na podlagi pripovedi samega Košute, ki mu je Rebula tudi posvetil roman. "Ne vem, če sem si to res zaslužil", je ob tem dejal Košuta in pojasnil: "Gre za zgodbo, ki se je dogajala v moji vasi. To, kar sem jaz pripovedoval, je Rebula filtriral in ustvaril roman. Reinterpretiral je zgodbo in ji dal svoj pečat". Edvard Kovač, avtor spremne besede, je dejal, da je ravno resolucija Informbiroja dokaz, kako ra-

drugi pa "zaletavega duhovnika". V obeh najdemo zelo jasne sledove etike odgovornosti, ob tem pa po Kovačevem mnenju Rebula poje v obeh romanih slavospev slovenskemu človeku, v katerem se kljub vsej črnogledosti zrcali podoba njegovega Stvaritelja. V *Kominformu* iz Zabrinja po Kovačevem mnenju Rebula ugotavlja, kako je človek nagnjen k fundamentalizmu čistosti: to je bil takrat Vidalijev fundamentalizem. Ta tip fundamentalizma je za človeka nevaren, zgodovinsko pa se je že izrodil v idejo čistosti nacije ali čistosti ideje. Drugič, po Kovačevem mnenju v novem romanu Rebula izstopa kot zagovornik postmodernega krščanstva, ki zaživi tudi milo njegovega konfesionalnega značaja. In tretjič, še pravi Kovač, Rebula v tem romanu še enkrat potrjuje svoje mesijanstvo slovenstva: Rebula je Slovenec in bo ostal Slovenec.

Sestrške Mohorjeve družbe: "Tiskana knjiga ne bo podlegla modernim časom"
O današnji vlogi treh Mohorjevim družbam, njihovi usmerjenosti v prihodnost, vplivu padca meje na njihovo delovanje in o krizi knjige so v drugem delu spregovorili trije predsedniki sestrskih Mohor-

jevih družb. Šlo je v bistvu za povzetek popoldanskega sestanka, ki so ga istega dne imeli trije predsedniki v prostorih KCLB in na katerem so pretresli zdajšnja situacija, pregledali možnosti skupnih pobud in projektov in zarisali prihodnje smernice. Prvi je spregovoril Jože Planinšek, predsednik Celjske Mohorjeve družbe. "Za knjigo so danes težki časi. Ob ustanovitvi naše založbe je bil njen cilj opismenjevanje človeka. Po 160 letih ostaja cilj isti. Številni srednješolci so žal tudi danes "nepismeni": pred 160 leti so se tega zavedali, danes mislijo, da znajo: mlade bi bilo potrebno naučiti pisanja. Številne knjige, ki se danes

a tega se zavedamo. Knjiga je zakrament, ključki in elektronski bralniki je ne dosegajo. Tiskana knjiga, ki jo lahko položimo na polico, bo mnogim potrkala na vest". Predsednik Celovške Mohorjeve družbe je najprej orisal kratko zgodovino institucije, ki jo vodi, in se nato zaustavil pri zdajšnji dejavnosti, ki presega samo založniško dejavnost: "Pred 25 leti smo pomagali postavljati temelje dvojezične šole v Celovcu. Takrat se je to zdelo neizvedljivo, danes pa je šola zelo dobro integrirana v okolje. Tudi Celovška Mohorjeva družba uživa vse večji ugled pri celotni koroški populaciji: odločila se je, da bo izdajala

Popoldanski sestanek treh Mohorjevim družb

vali predsedniki treh Mohorjevim družb, msgr. Renato Podbersič za Goriško, Jože Kopeing za Celovško, in Jože Planinšek za Celjsko. Večer je moderirala novinarka Erika Jazbar.

Počastitev 90-letnice pisatelja Alojza Rebule

Uvod v večer pa so tri Mohorjeve družbe posvetile pomembnemu življenjskemu jubileju Alojza Rebule. Njegova devetdesetletnica je v prostorih male dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž odme-

man. O romanu *Kominform v Zabrinju* sta spregovorila pesnik Vladimir Košuta, Rebulov vir za zgodbo, ki je obravnavana v romanu, in pater Edvard Kovač, avtor spremne besede. Košuta je najprej podčrtal veliko spoštovanje, ki ga goji do prof. Rebule: "Že v najstniških letih je bil moj idol". Košuta je, tako je pojasnil, kasneje tudi spoznal Rebulo, med njima se je razvil bogat dialog, kljub različnim stališčem. "Z mano se je pogovarjal o stvareh, ki

dikalno so potekale zadeve v Trstu v času hladne vojne: "Dogajanje v Gorici in Trstu nikakor ni bilo provincialno. Takratni razkol med Stalinovimi in Titovimi pristaši kaže, da je tukaj potekal svetovni spopad na levici. Kovač je nato poiskal vzporednice med obema romanoma. Glavna junaka romanov *Kominform v Zabrinju* in *Divji golob* povezuje visoka stopnja etike in morale, pa čeprav imamo na eni strani "humanističnega komunisto", na

Edvard Kovač, Jože Faganel in Miroslav Košuta

prodajajo, ostajajo neprebrane, tudi za to bi bila najbrž potrebna navodila za uporabo", je še dejal Planinšek. V drugem delu posega je predsednik Celjske Mohorjeve družbe na vprašanje o prihodnosti tiskane knjige dejal: "Knjig je še vedno veliko, elektronika jih ne bo izrinila. Naše poslanstvo je izdajati knjige s kakovostno vsebino: to ni komercialno vsečno,

tudi nemške publikacije in da bo sogovornica tudi nemško govorečih ljudi". V zvezi s prihodnostjo tiskane knjige je tudi Kopeing kljub hudim razmeram ohranil optimistični pogled: "Slabše ne more biti, boljše stanje pa še bo. Knjiga nikdar ne bo izumrla. Za to še vedno skrbimo.

/str. 13
Andrej Černic

© MAN RAY TRUST / ADAGP, Paris. By SIAE 2014

REGIONE AUTONOMA FRIULI VENEZIA GIUGIA

VILLA MANIN

FONDAZIONE CRUP

MAN RAY

VILLA MANIN

Passariano, Codroipo (Udine)

13.09.14 > 11.01.15

Od torika do nedelje: od 10. do 19. ure | Zaprto vsak ponedeljek in 25. decembra 2014 | Odprto 8. in 26. decembra, 1. januarja 2015 (od 11. do 19. ure) in 6. januarja 2015
Audiovodnik (italijansko, angleško) je vključen v ceno | Nakup vstopnic je možen do 45 minut pred zaprtjem razstave.

www.villamanin.it_info@villamanin.it_Tel. 0432 821211

OptikaAkustika končno tudi v Čedadu

MAICO VIDIM IN SLIŠIM odpira prvi center OptikaAkustika v langobardskem **ČEDADU**, mestecu, ki ga UNESCO uvršča v svoj seznam svetovne dediščine

Maico vas vabi, da nazdravite z nami ob odprtju novega centra za boljši vid in sluh »VIDIM IN SLIŠIM« v ČEDADU, v Ul. Manzoni 21, tel. +39 0432 730123, odprto od torika do sobote 8.30-12.30 in 15.00-19.00. Maico je vse bližje tistim, ki želi-

jo slišati, da bi razumeli; zato, da boste lahko »slišali in razumeli«, boste v novem centru »VIDIM IN SLIŠIM« v ČEDADU našli najnovejše in najnaprednejše avdiološke naprave, s katerimi bomo lahko ugotovili, kako naj vam pomagamo za izboljšanje vašega sluha. **Osebe podjetja Maico vas pričakuje v Čedadu, v Ulici Manzoni 21, od torika do sobote od 8.30 do 12.30 in od 15.00 do 19.00, tel. +39 0432 730123. Ob odprtju novega centra v Čedadu nudimo 25% popusta vsem, ki bodo izvedli brezplačni test sluha Maico.**

PREDEN SE ODPRAVITE POČITNICE, PRIDITE NA SEDEŽ MAICO, KJER VAM NUDIMO BREZPLAČNO ČIŠČENJE VAŠEGA SLUŠNEGA APARATA!

Nakupite baterije! Samo junija po 3 evre!

Ob odprtju novega sedeža v Čedadu **podarimo** tistim, ki nas bodo obiskali, steklenico vina **BASTIANICH**

PREPREČEVANJE GLUHOSTI

ZA SVOJO VARNOST PREIZKUSITE BREZPLAČNO SVOJ SLUH

Sluh je potreben za koncentracijo in pozornost tudi, ko vozimo. Koncentracija v avtu vključuje tako vid kot sluh. Če ne slišimo dovolj dobro, je treba z večjo pozornostjo gledati cesto, kar pomeni, da se zlahka prej utrudimo in smo posledično bolj raztreseni. Ohraniti nadzor nad sluhom je pomembno, saj lahko tako pogosto preprečimo tudi hude posledice! Čakamo vas na sedežih podjetja MAICO, da pridete preizkusiti svoj sluh.

Za kogar se bo odločil za novo tehnologijo Maico, imamo do konca meseca ponudbo:

POPUST 20%

4 LETA GARANCIJE

DAVČNI ODBITEK DO MEJE 19%

VIDEM

Trg XX Settembre, 24 - Tel. 0432.25463
URNIK: PONEDELJEK - SOBOTA 8.30-12.30 / 15.00-19.00

ČEDAD

Ulica Manzoni, 21 - Tel. 0432.730123
URNIK: TOREK - SOBOTA 8.30-12.30 / 15.00-19.00

TRST

Ulica Carducci, 45 - Tel. 040.772807
URNIK: PON. - PET. 9.00-13.00 / 15.30-19.00
in OB SOBOTAH ZJUTRAJ

GORICA

Ulica Gen. Cascino, 5/a - Tel. 0481.539686
URNIK: PONEDELJEK - PETEK 9.00-13.00

**ČAKAMO VAS, DA PRIDETE
BREZPLAČNO
PREIZKUSITI SVOJ SLUH**

TRŽIC

Ulica Nino Bixio, 3 - Tel. 0481.414262
URNIK: PON. - PET. 9.00-13.00 / 14.00-18.00

28.07.2014
14.06.2015

TRENTINO
FILM COMMISSION

LA GRANDE GUERRA SUL GRANDE SCHERMO

PRVA SVETOVNA VOJNA NA VELIKEM PLATNU

La Grande Guerra di Mario Monicelli
Archivio La Cineteca del Friuli, Gemona
La Grande Guerra, režija Mario Monicelli
Arhiv La Cineteca del Friuli, Humin

msf FONDAZIONE
MUSEO STORICO
DEL TRENTINO

TRENTINO
LE GALLERIE
PIEDICASTELLO

VSTOP PROST

Od toka do nedelje od 9. do 18. ure
V ponedeljek zaprto
Informacije / Rezervacije
+39 0461 230 482

www.museostorico.it
info@museostorico.it

Partner

La Cineteca
del Friuli

MUSEO NAZIONALE DEL CINEMA
UNICO

CENTRO SPERIMENTALE DI CINEMATOGRAFIA
CINETECA NAZIONALE

LIGE
90
1924-2014

Rai Storia